

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

ในการวิจัยเรื่อง การพัฒนาเครือข่ายการจัดการเรียนรู้ประวัติศาสตร์โดยใช้กระบวนการ 1S2C ของสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 1 โดยใช้กระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการ (Action Research) มีวัตถุประสงค์การวิจัย ดังนี้ 1) เพื่อพัฒนาเครือข่ายการจัดการเรียนรู้ประวัติศาสตร์ที่ใช้กระบวนการ 1S2C ของสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 1 2) เพื่อพัฒนาผลการเรียนรู้ประวัติศาสตร์ด้วยกิจกรรมการเรียนรู้ประวัติศาสตร์ที่ใช้กระบวนการ 1S2C ของสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 1 ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล และได้สรุปการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ นำเสนอรายละเอียด โดยมีรายละเอียด ดังนี้

ตอนที่ 1 การพัฒนาเครือข่ายการจัดการเรียนรู้ประวัติศาสตร์โดยใช้กระบวนการ 1S2C ของสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 1

ตอนที่ 2 การพัฒนาผลการเรียนรู้ประวัติศาสตร์ด้วยกิจกรรมการเรียนรู้ประวัติศาสตร์ที่ใช้กระบวนการ 1S2C ของสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 1

สรุปผลการวิจัย

จากการวิเคราะห์ข้อมูล สรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

1. ผลการพัฒนาเครือข่ายการจัดการเรียนรู้ประวัติศาสตร์โดยใช้กระบวนการ 1S2C ของสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 1 พบว่า

1.1 ผลสรุปการพัฒนาเครือข่ายการจัดการเรียนรู้ประวัติศาสตร์โดยใช้กระบวนการ 1S2C ของสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 1 โดยมีรายละเอียด ดังนี้

1) การสร้างเครือข่ายพัฒนาครูผู้สอนประวัติศาสตร์ จากโรงเรียนกลุ่มเป้าหมาย และจัดตั้งเครือข่ายในระดับโรงเรียน โดยครูผู้สอนประวัติศาสตร์จากโรงเรียนเป้าหมาย ทั้ง 8 โรงเรียน ได้เข้าร่วมการอบรมเชิงปฏิบัติการ “การพัฒนาครูสอนประวัติศาสตร์โดยใช้กระบวนการ 1S2C ในพื้นที่ประจวบคีรีขันธ์ -มะริด” เป็นโครงการในข้อตกลงในการพัฒนาครูภายใต้ความร่วมมือของ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี กับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 1 ในระหว่างวันที่ 25 – 29 เมษายน พ.ศ. 2561 ณ ห้องประชุมตะนาวศรี สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 1 และ สาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา

2) การพัฒนาครูสอนประวัติศาสตร์โดยใช้กระบวนการ 1S2C ให้มีองค์ความรู้ และวิธีการเสริมสร้างกระบวนการคิดวิเคราะห์ในการจัดการเรียนรู้ประวัติศาสตร์ โดยใช้กระบวนการ

1S2C หรือ กระบวนการคิดวิเคราะห์ทางประวัติศาสตร์ 1S2C โดยการฝึกปฏิบัติออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ประวัติศาสตร์ ผ่านแหล่งเรียนรู้ทางประวัติศาสตร์ในท้องถิ่นของจังหวัดประจวบคีรีขันธ์

3) การกำหนดช่องทางการติดต่อสื่อสารประสานงานของกลุ่มเครือข่ายการจัดการเรียนรู้ประวัติศาสตร์โดยใช้กระบวนการ 1S2C โดยผ่านนางศรีสมร แป้งหอม ศึกษาพิเศษ การพิเศษ ผู้ประสานงานระดับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 1 และการประสานงานเครือข่ายในช่องทางแอปพลิเคชันไลน์ LINE

4) ครูผู้สอนประวัติศาสตร์จากโรงเรียนเป้าหมาย ทั้ง 8 โรงเรียน ดำเนินการคัดเลือกหรือกำหนดแหล่งเรียนรู้ทางประวัติศาสตร์ท้องถิ่นที่มีความสำคัญของจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ เป็นแหล่งเรียนรู้ที่มีความสำคัญเกี่ยวเนื่องต่อประวัติศาสตร์ชุมชน รวมถึงประวัติศาสตร์ชาติ เพื่อใช้เป็นกิจกรรมการจัดการเรียนรู้ประวัติศาสตร์โดยใช้กระบวนการ 1S2C สำหรับการจัดการเรียนการสอนในชั้นเรียน และดำเนินการรายงานการคัดเลือกแหล่งเรียนรู้ทางประวัติศาสตร์ส่งผู้รับผิดชอบประสานงานของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 1 ภายในวันที่ 25 พฤษภาคม พ.ศ. 2561

5) ครูผู้สอนประวัติศาสตร์จากโรงเรียนเป้าหมาย ทั้ง 8 โรงเรียน ดำเนินการรวบรวมองค์ความรู้ ข้อมูลและหลักฐานทางประวัติศาสตร์จากแหล่งเรียนทางประวัติศาสตร์ท้องถิ่น และจัดทำสื่อการเรียนรู้ประวัติศาสตร์

6) ครูผู้สอนประวัติศาสตร์จากโรงเรียนเป้าหมาย ทั้ง 8 โรงเรียน ดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ประวัติศาสตร์โดยใช้กระบวนการ 1S2C ผ่านแหล่งเรียนรู้ทางประวัติศาสตร์ท้องถิ่น โดยการนำกิจกรรมการเรียนรู้ที่จัดทำขึ้นจากองค์ความรู้ของแหล่งเรียนรู้ทางประวัติศาสตร์ท้องถิ่น จัดการเรียนการสอนในชั้นเรียน

7) การดำเนินการนิเทศ ติดตามของคณะทำงานจากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 1 เพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างคณะทำงานกับครูผู้สอนประวัติศาสตร์ในกลุ่มเครือข่าย ในเรื่องการจัดการเรียนรู้ที่เน้นในการใช้หลักฐานทางประวัติศาสตร์ และกระบวนการคิดวิเคราะห์ในการเรียนรู้ประวัติศาสตร์ โดยใช้กระบวนการ 1S2C โดยดำเนินการนิเทศ ติดตาม ในวันที่ 22 มิถุนายน พ.ศ. 2561 สำหรับโรงเรียนเป้าหมาย ในเขตอำเภอเมืองประจวบคีรีขันธ์ และในวันที่ 23 มิถุนายน พ.ศ. 2561 สำหรับโรงเรียนเป้าหมาย ในเขตอำเภอบางสะพาน

8) การถอดบทเรียน และแลกเปลี่ยนเรียนรู้ เป็นกระบวนการที่ครูผู้สอนประวัติศาสตร์จากโรงเรียนเป้าหมาย ทั้ง 8 โรงเรียน ได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้และจัดแสดงนิทรรศการผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ประวัติศาสตร์โดยใช้กระบวนการ 1S2C ผ่านแหล่งเรียนรู้ทางประวัติศาสตร์ท้องถิ่น โดยผู้วิจัยได้จัดเวทีการสนทนากลุ่ม (Focus group) ผู้บริหารสถานศึกษาของสถานศึกษาเครือข่ายการจัดการเรียนรู้ประวัติศาสตร์โดยใช้กระบวนการ 1S2C และเวทีการถอดบทเรียน และแลกเปลี่ยนเรียนรู้ จากสิ่งที่ได้รับจากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ประวัติศาสตร์โดยใช้กระบวนการ 1S2C ของครูผู้สอนประวัติศาสตร์จากโรงเรียนเป้าหมาย ทั้ง 8 โรงเรียน ในวันที่ 6 สิงหาคม พ.ศ. 2561 ณ ห้องประชุมตะนาวศรี สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 1

1.2 ผลสรุปลักษณะเครือข่ายการจัดการเรียนรู้ประวัติศาสตร์โดยใช้กระบวนการ 1S2C ของสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 1 ดังนี้

ลักษณะเครือข่ายการจัดการเรียนรู้ประวัติศาสตร์โดยใช้กระบวนการ 1S2C ของสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 1 ใช้รูปแบบเครือข่ายที่เกิดขึ้นโดยสถานการณ์เป็นตัวกำหนด โดยการใช้ความเป็นเครือข่ายเพื่อเข้ามาแก้ปัญหาในการจัดการเรียนรู้ประวัติศาสตร์ และการขาดความสามารถด้านทักษะการคิดวิเคราะห์ มีการจัดอบรมเชิงปฏิบัติการให้กับครูผู้สอนประวัติศาสตร์ในโรงเรียนกลุ่มเป้าหมาย และกำหนดจัดตั้งกลุ่มเครือข่ายขึ้น โดยการนำนวัตกรรมที่เสริมสร้างทักษะการคิดวิเคราะห์ทางประวัติศาสตร์ ตามกระบวนการ 1S2C มาใช้ในการพัฒนานักกิจกรรมการจัดการเรียนรู้ประวัติศาสตร์ มีการประสานความร่วมมือกันหลายหน่วยงานและกำหนดผู้รับผิดชอบดูแลเครือข่าย กำหนดผู้ประสานงานเครือข่าย กำหนดการนิเทศติดตามเพื่อให้เครือข่ายมีความต่อเนื่องในการพัฒนา โดยมีลักษณะของเครือข่ายการจัดการเรียนรู้ประวัติศาสตร์โดยใช้กระบวนการ 1S2C เป็นเครือข่ายที่มีประเด็นที่สนใจร่วมกัน คือการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ประวัติศาสตร์โดยใช้กระบวนการ 1S2C การกระตุ้นและจัดโอกาสให้ครูในเครือข่ายได้มีการเสริมสร้างความเข้มแข็งขององค์ความรู้และประสบการณ์ที่มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับผู้อื่น จนเกิดเครือข่ายการเรียนรู้ด้านการสอนขึ้น และเมื่อเข้มแข็งเพียงพอจะสามารถขยายเครือข่ายการเรียนรู้ด้านการสอนให้แก่เพื่อนครูในโรงเรียนเดียวกันและเพื่อนครูในโรงเรียนใกล้เคียง ได้ซึ่งจะนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนการสอนในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานให้สอดคล้องกับนโยบายการปฏิรูปการศึกษา และสามารถยกระดับคุณภาพการศึกษาในท้องถิ่นให้เป็นไปตามเป้าประสงค์ของการจัดการศึกษาของประเทศ

2. การพัฒนาผลการเรียนรู้ประวัติศาสตร์ด้วยกิจกรรมการเรียนรู้ประวัติศาสตร์ที่ใช้กระบวนการ 1S2C ของสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 1 พบว่า

2.1 ผลสรุปของการพัฒนาเครือข่ายการจัดการเรียนรู้ประวัติศาสตร์ใช้กระบวนการ 1S2C ของสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 1 โดยมีรายละเอียด ดังนี้

2.1.1 การแลกเปลี่ยนเรียนรู้และถอดบทเรียนของครูเครือข่ายจากโรงเรียนกลุ่มเป้าหมาย หลังจากที่ได้เข้าร่วมการพัฒนาเครือข่ายการจัดการเรียนรู้ประวัติศาสตร์ใช้กระบวนการ 1S2C โดยมีประเด็นคำถามและการตอบคำถามของครูเครือข่าย ดังนี้

1) ด้านการจัดการเรียนรู้ประวัติศาสตร์โดยใช้กระบวนการ 1S2C ในสถานศึกษา มีผลสรุปการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ดังนี้ ส่งผลให้ผู้เรียนเกิดความกระตือรือร้นในการจะทำกิจกรรมต่างๆ มากขึ้น ทำให้นักเรียนได้เรียนรู้ทางประวัติศาสตร์อย่างเป็นขั้นตอนและมีการคิดแก้ปัญหาที่ดี สามารถแยกแยะได้ถึงถึงการจำแนกหลักฐานทางประวัติศาสตร์

2) ด้านการจัดการเรียนรู้ประวัติศาสตร์โดยใช้กระบวนการ 1S2C ในสถานศึกษา มีความเหมาะสมกับการพัฒนาทักษะในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียน มีผลสรุปการ

แลกเปลี่ยนเรียนรู้ ดังนี้ สามารถตอบโจทย์หรือมีความเหมาะสมกับนักเรียนใน ศ.21 เพราะเป็นการมุ่งเน้นและส่งเสริมให้ผู้เรียนมีทักษะการคิดวิเคราะห์ รวมถึงนักเรียนยังมีการคิดอย่างมีวิจารณญาณ และสามารถแก้ไขปัญหาได้ การคิดอย่างสร้างสรรค์และคิดเชิงนวัตกรรม ความเข้าใจในความแตกต่างของวัฒนธรรมและกระบวนการคิดข้ามวัฒนธรรม เสริมสร้างความร่วมมือการทำงานเป็นทีม

3) ด้านความแตกต่างของผลจากการจัดการเรียนรู้ประวัติศาสตร์โดยใช้กระบวนการ 1S2C มีผลสรุปการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ดังนี้ ในอดีตการสอนวิชาประวัติศาสตร์นั้น ครูผู้สอนส่วนใหญ่จะเน้นการสอนแบบอธิบายหรือบรรยายเนื้อหาให้ผู้เรียนได้ฟัง บางครั้งก็อาจมีให้นักเรียนคัดลอกเนื้อหาจากหนังสือเรียนลงในสมุดของนักเรียน ดังนั้นจึงส่งผลทำให้นักเรียนรู้สึกเบื่อหน่าย ไม่อยากที่จะเรียน ถ้าครูผู้สอนได้นำการจัดการเรียนรู้ประวัติศาสตร์โดยใช้กระบวนการ 1S2C จะทำให้นักเรียนรู้สึกสนใจกับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของครูผู้สอน รู้สึกสนุกสนานได้รู้จักการทำงานเป็นทีม และสามารถวิเคราะห์หลักฐานทางประวัติศาสตร์ได้อย่างมีเหตุผล

4) ด้านวิธีการในการนิเทศ ติดตาม และการประสานงานในการจัดกิจกรรมประวัติศาสตร์โดยใช้กระบวนการ 1S2C ของกลุ่มเครือข่าย มีผลสรุปการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ดังนี้ เป็นวิธีการที่ดี เพราะทำให้ครูผู้สอนได้รับการปรึกษาในการจัดการเรียนรู้ที่ดี ไขข้อข้องใจในปัญหาจากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ตลอดจนถึงการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ต่างๆ เพื่อนำมาปรับใช้ในการจัดการเรียนการสอน

5) ด้านโอกาสในการดำเนินการขยายเครือข่ายในโรงเรียน (ระดับชั้นอื่น) กลุ่มโรงเรียน และระดับเขตพื้นที่ มีผลสรุปการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ดังนี้ การจัดอบรมการจัดการเรียนรู้ประวัติศาสตร์โดยใช้กระบวนการ 1S2C ในสถานศึกษา การจัดแสดงผลงานทางวิชาการ การจัดนิทรรศการให้ความรู้กับคณะครูผู้สอนประวัติศาสตร์ทุกโรงเรียนในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ประจวบคีรีขันธ์ เขต 1 และการจัดค่ายการจัดการเรียนรู้ประวัติศาสตร์โดยใช้กระบวนการ 1S2C ให้กับนักเรียน

2.1.2 การแลกเปลี่ยนเรียนรู้และถอดบทเรียนของครูเครือข่ายจากโรงเรียนกลุ่มเป้าหมาย ผ่านการสะท้อนการเรียนรู้ประวัติศาสตร์ ผ่านแหล่งเรียนรู้ทางประวัติศาสตร์บ้านสิงขร-ตะนาวศรี-มะริด โดยใช้กระบวนการ 1S2C โดยมีประเด็นคำถามและการตอบคำถามของครูเครือข่าย ดังนี้

1) ด้านสิ่งที่พบเห็นและมีการบอกเล่าอย่างชัดเจนจากการเรียนรู้ประวัติศาสตร์ผ่านแหล่งเรียนรู้ทางประวัติศาสตร์บ้านสิงขร-ตะนาวศรี-มะริด โดยใช้กระบวนการ 1S2C มีผลสรุปการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ดังนี้ เมืองมะริด เป็นเมืองท่าในอดีต ที่ชาวตะวันตกและชาวอาหรับเปอร์เซียใช้เป็นเส้นทางในการค้าและการคมนาคมในอดีต สำหรับเดินทางเข้าแผ่นดินไทยและออกสู่ทะเลอ่าวไทยเพื่อไปจุดหมายปลายทางอื่นๆ ในปัจจุบันเมืองมะริดเป็นเมืองท่าที่มีอุตสาหกรรมประมงขนาดใหญ่ เส้นทางทางการค้าและคมนาคมในอดีตทำให้เมืองตะนาวศรีที่เป็นชุมชนขนาดใหญ่ที่มีหลักฐานปรากฏเป็นเสาหลักเมืองที่มีอายุกว่า 700 ปี จากหลักฐานทางประวัติศาสตร์และคำบอกเล่าได้ระบุว่าในอดีตพื้นที่ของเมืองตะนาวศรีเป็นส่วนหนึ่งของอาณาจักรอยุธยา และยังคงอยู่ในความดูแลของสยามจนถึงสมัยรัตนโกสินทร์ตอนต้น โดยในปัจจุบันหมู่บ้านสิงขรของเมืองตะนาวศรี เป็นชุมชนที่มีประชากรเกือบ 85-90 % เป็นคนไทย

2) ด้านสิ่งที่ไม่ได้อธิบาย แต่สื่อให้เห็นได้จากการเรียนรู้ประวัติศาสตร์ผ่านแหล่งเรียนรู้ทางประวัติศาสตร์บ้านสิงขร-ตะนาวศรี-มะริด โดยใช้กระบวนการ 1S2C มีผลสรุปการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ดังนี้ เส้นทางการคมนาคมหรือเส้นทางการค้าในอดีต ก่อให้เกิดชุมชนและวัฒนธรรมของกลุ่มคนที่อพยพถิ่นฐานจากบริเวณภาคใต้ของประเทศไทยเข้าสู่เมืองตะนาวศรี รวมทั้งการที่เมืองตะนาวศรีเป็นเมืองส่วนหนึ่งของไทยในช่วงสมัยอาณาจักรอยุธยา ทำให้มีหลักฐานและร่องรอยทางประวัติศาสตร์ที่แสดงถึงความเป็นวัฒนธรรมของไทย โดยผ่านการผสมผสานทางศิลปวัฒนธรรมระหว่างเมือง เกิดเป็นศิลปะของเมืองตะนาวศรีแต่มีความเป็นไทยซ่อนอยู่

2.1.3 การสนทนากลุ่ม (Focus group) ผู้บริหารสถานศึกษาของสถานศึกษาเครือข่ายการจัดการเรียนรู้ประวัติศาสตร์โดยใช้กระบวนการ 1S2C โดยมีประเด็นการสนทนา ดังนี้

1) ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ประวัติศาสตร์โดยใช้กระบวนการ 1S2C ของครูในโรงเรียนที่เกิดประโยชน์กับโรงเรียน มีผลสรุปการสนทนากลุ่ม ว่า ทำให้นักเรียนในโรงเรียนมีการพัฒนาด้านกระบวนการคิดวิเคราะห์มากขึ้น เกิดคุณลักษณะการเรียนรู้ใฝ่รู้ใฝ่เรียนมากขึ้น และกระบวนการที่นักเรียนได้รับจากการจัดการเรียนรู้ทางประวัติศาสตร์โดยใช้กระบวนการ 1S2C สามารถนำไปปรับประยุกต์ใช้ในการเรียนรู้วิชาอื่นๆได้

2) ด้านวิธีการดำเนินการขยายเครือข่าย มีผลสรุปการสนทนากลุ่ม ว่า เป็นการสร้างความตระหนักให้แก่โรงเรียน โดยชี้ให้เห็นถึงประโยชน์การจัดการเรียนรู้ทางประวัติศาสตร์โดยใช้กระบวนการ 1S2C โดยสร้างโรงเรียนแกนนำในระดับเขตพื้นที่

3) ด้านข้อคิดเห็นและสิ่งเสนอแนะในการบริหารเครือข่าย มีผลสรุปการสนทนากลุ่ม ว่า การพัฒนาเครือข่ายที่ยั่งยืน คือการนิเทศติดตาม เพื่อตรวจสอบ แนะนำการจัดการกระบวนการเรียนการสอน และการนำไปสู่การบริหารจัดทำหลักสูตรท้องถิ่น

2.2 ผลการพัฒนาผลการเรียนรู้ประวัติศาสตร์ด้วยกิจกรรมการเรียนรู้ประวัติศาสตร์ที่ใช้กระบวนการ 1S2C ของสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 1 ดังนี้

2.2.1 การถอดบทเรียนของกลุ่มนักเรียนที่ได้รับการเรียนรู้ด้วยกิจกรรมการเรียนรู้ประวัติศาสตร์ที่ใช้กระบวนการ 1S2C โดยมีประเด็นคำถามและการตอบคำถาม ดังนี้

1) ด้านการเรียนรู้ประวัติศาสตร์ด้วยกิจกรรมประวัติศาสตร์ที่ใช้กระบวนการ 1S2C มีความน่าสนใจในการเรียนรู้ มีผลสรุปการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ดังนี้ มีความน่าสนใจในการเรียนรู้ประวัติศาสตร์มากขึ้น ได้ไปในสถานที่ทางประวัติศาสตร์ที่เกิดเหตุการณ์ขึ้นจริง และได้ฝึกกระบวนการคิดวิเคราะห์ตามหลักฐานทางประวัติศาสตร์

2) ด้านประโยชน์ของการจัดการเรียนรู้ประวัติศาสตร์โดยใช้กระบวนการ 1S2C มีผลสรุปการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ดังนี้ ในการเรียนด้วยกระบวนการ 1S2C มีประโยชน์มากมาย เช่น การทำให้นักเรียนไม่รู้สึกเบื่อหน่ายในการเรียนประวัติศาสตร์ และมีความสนใจเรียนประวัติศาสตร์มากขึ้น และได้ฝึกทำงานกลุ่มโดยหาข้อมูล แยกแยะเป็นหลักฐานขั้นต้นชั้นรอง และทำการตรวจสอบเปรียบเทียบในข้อมูลทางประวัติศาสตร์

2.3 ผลการประเมินทักษะทางประวัติศาสตร์และทักษะการคิดวิเคราะห์ทางประวัติศาสตร์ของกลุ่มนักเรียนที่ได้รับการเรียนรู้ด้วยกิจกรรมการเรียนรู้ประวัติศาสตร์ที่ใช้กระบวนการ 1S2C ดังนี้

2.3.1 ผลการประเมินทักษะการคิดวิเคราะห์ทางประวัติศาสตร์ของนักเรียนที่ได้รับการเรียนรู้ด้วยกิจกรรมการเรียนรู้ประวัติศาสตร์ที่ใช้กระบวนการ 1S2C จากโรงเรียนเป้าหมาย ทั้ง 8 โรงเรียน พบว่า หลังจากที่ได้รับการเรียนรู้ด้วยกิจกรรมการเรียนรู้ประวัติศาสตร์ที่ใช้กระบวนการ 1S2C จนครบทุกกิจกรรม นักเรียนมีทักษะการคิดวิเคราะห์ทางประวัติศาสตร์อยู่ในระดับดี ($\bar{X} = 4.19$, S.D. = 0.07)

- 1) ผู้เรียนสามารถจำแนกหลักฐานทางประวัติศาสตร์ได้อย่างถูกต้อง เช่น หลักฐานขั้นต้น หลักฐานชั้นรอง เป็นต้น
- 2) ผู้เรียนสามารถจัดลำดับข้อมูลของหลักฐานทางประวัติศาสตร์ได้อย่างถูกต้อง
- 3) ผู้เรียนสามารถเปรียบเทียบข้อมูลระหว่างหลักฐานทางประวัติศาสตร์ได้อย่างถูกต้อง
- 4) ผู้เรียนสามารถตรวจสอบความถูกต้องของหลักฐานทางประวัติศาสตร์ได้อย่างตรงถูกต้อง
- 5) ผู้เรียนสามารถประเมินความน่าเชื่อถือของหลักฐานทางประวัติศาสตร์ได้อย่างเหมาะสม
- 6) ผู้เรียนสามารถสรุปเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์และเชื่อมโยงเหตุการณ์ตามหลักฐานทางประวัติศาสตร์เพื่อนำมาเสนอได้ เช่น การรายงานหน้าชั้นเรียน การทำโครงการทางประวัติศาสตร์ เป็นต้น

2.3.2 ผลการประเมินทักษะทางประวัติศาสตร์ 1S2C ในการศึกษาประวัติศาสตร์ โดยใช้กระบวนการทางประวัติศาสตร์ 1S2C ของนักเรียนที่ได้รับการเรียนรู้ด้วยกิจกรรมการเรียนรู้ประวัติศาสตร์ที่ใช้กระบวนการ 1S2C จากโรงเรียนเป้าหมาย ทั้ง 8 โรงเรียน พบว่า หลังจากที่ได้รับการเรียนรู้ด้วยกิจกรรมการเรียนรู้ประวัติศาสตร์ที่ใช้กระบวนการ 1S2C จนครบทุกกิจกรรม นักเรียนมีทักษะทางประวัติศาสตร์ 1S2C อยู่ในระดับดีมาก ($\bar{X} = 2.66$, S.D. = 0.05)

- 1) ขั้น Sourcing ใช้หลักฐานทางประวัติศาสตร์ในการศึกษา
- 2) ขั้น Sourcing ใช้หลักฐานทางประวัติศาสตร์ที่หลากหลาย
- 3) ขั้น Corroboration ทำการวิเคราะห์หลักฐานทางประวัติศาสตร์เพื่อตรวจสอบความถูกต้อง
- 4) ขั้น Corroboration แยกแยะหลักฐานทางประวัติศาสตร์ได้ถูกต้อง
- 5) ขั้น Contextualizing นำหลักฐานทางประวัติศาสตร์มาเปรียบเทียบเพื่อหาความถูกต้อง

การอภิปรายผล

ผลการวิจัยเรื่อง การพัฒนาเครือข่ายการจัดการเรียนรู้ประวัติศาสตร์โดยใช้กระบวนการ 1S2C ของสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 1 สามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

1. ผลการพัฒนาเครือข่ายการจัดการเรียนรู้ประวัติศาสตร์โดยใช้กระบวนการ 1S2C ของสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 1 พบว่า

1.1 ผลการพัฒนาเครือข่ายการจัดการเรียนรู้ประวัติศาสตร์โดยใช้กระบวนการ 1S2C ของสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 1 พบว่า การจัดตั้งเครือข่ายการจัดการเรียนรู้ประวัติศาสตร์โดยใช้กระบวนการ 1S2C จำนวน 8 โรงเรียน โดยมีครูผู้สอนประวัติศาสตร์ 8 คน ในโรงเรียนเครือข่าย ได้รับการพัฒนาให้มียุทธศาสตร์ความรู้ และการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ประวัติศาสตร์โดยใช้กระบวนการ 1S2C ด้วยการจัดอบรมเชิงปฏิบัติการ พัฒนาครูโรงเรียนเครือข่ายในการจัดการเรียนรู้ประวัติศาสตร์โดยใช้กระบวนการ 1S2C ตามคู่มือ การพัฒนาเครือข่ายการจัดการเรียนรู้ประวัติศาสตร์โดยใช้กระบวนการ 1S2C และครูโรงเรียนเครือข่าย ได้นำนวัตกรรมกระบวนการจัดการเรียนรู้ประวัติศาสตร์โดยใช้กระบวนการ 1S2C ไปทดลองใช้ กับนักเรียนในโรงเรียน มีการนิเทศติดตามผลการดำเนินงานจากคณะทำงานของสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 1 และมีการถอดบทเรียน แลกเปลี่ยนเรียนรู้ ด้วยการ จัดนิทรรศการ ซึ่งแสดงว่า ครูเครือข่ายมีความรู้ ความเข้าใจ และสามารถพัฒนาการจัดการเรียนรู้ ประวัติศาสตร์โดยใช้กระบวนการ 1S2C เป็นอย่างดี ซึ่งตรงกับผลการศึกษาของ สรุปผลการ ดำเนินการพัฒนาเครือข่ายของสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2549 : 189) พบว่า จากการ ดำเนินงานเครือข่ายสถานศึกษามีหลักในการบริหารมากขึ้น มีการวิจัยและใช้ข้อมูลในการบริหาร มากขึ้น มีการทำงานเป็นทีมมากขึ้น และมีความพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงมากขึ้น โดยหลายเครือข่าย รายงานว่าสภาพการจัดการเรียนการสอนดีขึ้น นักเรียนมีพฤติกรรมที่พึงประสงค์และผลสัมฤทธิ์ ทางการเรียนรู้ดีขึ้น เป็นข้อมูลที่ยืนยันว่า เครือข่ายการบริหารสถานศึกษามีประโยชน์ต่อการพัฒนา การเรียนการสอน ข้อสังเกตจากการวิจัยยังพบว่าเครือข่ายความร่วมมือจะให้การช่วยเหลือในเรื่องการ ปรีกษาเชิงวิชาการ บุคลากร การพัฒนาการเรียนการสอน สื่ออุปกรณ์การเรียนการสอนตลอดจน การให้บริการด้านสถานที่แหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ สมาชิกในเครือข่ายต้องการขยายเครือข่ายหรือสร้าง เครือข่ายกับสถาบันอุดมศึกษามาก เนื่องจากมีความเห็นว่าสถาบันอุดมศึกษาจะสามารถช่วย โรงเรียนได้อย่างมาก ทั้งครูและผู้บริหารโรงเรียนในเรื่องการพัฒนาวิชาชีพและการบริหารจัดการ สอดคล้องกับงานวิจัยของ พิสิฐ เทพไกรวัล (2554 : 285-287) ที่ทำวิจัย เรื่อง การพัฒนา รูปแบบเครือข่ายความร่วมมือเพื่อคุณภาพการจัดการศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก พบว่า กระบวนการ/ขั้นตอนการสร้างเครือข่ายความร่วมมือ ประกอบด้วย 1) ขั้นตระหนักถึงความจำเป็น ในการสร้างเครือข่ายก่อนสร้างเครือข่ายควรมีการเตรียมกลุ่มหรือเตรียมเครือข่าย ผู้บริหารต้อง สร้างความตระหนักแก่สมาชิกในองค์กรมีความซื่อสัตย์และจริงใจต่อกัน ศรัทธาเครือข่ายมีวัฒนธรรม องค์กรร่วมกันตระหนักถึงความสำคัญของเครือข่ายมีเป้าหมายและความต้องการเหมือนกัน

2) ชั้นประสานหน่วยงาน/องค์กรเครือข่าย มีการติดต่อสื่อสารกันอย่างต่อเนื่องเชื่อมโยงสมาชิก เพื่อให้เข้าใจกันได้อย่างมีประสิทธิภาพ สื่อสารเผยแพร่ประชาสัมพันธ์บทบาทของเครือข่ายและมวลสมาชิกชี้ให้สมาชิกเครือข่ายเห็นสภาพปัญหาและประเด็นการพัฒนาร่วมกันประสานหน่วยงาน/องค์กรเครือข่ายที่เป็นแหล่งวิชาการและแหล่งทุนเพื่อให้ความช่วยเหลือเสนอโครงการความร่วมมือเพื่อการแบ่งปันทักษะและประสบการณ์แก่เครือข่าย 3) ชั้นสร้างพันธมิตรสัญญาร่วมกันกำหนดและสร้างข้อตกลงเป็นพันธมิตรสัญญาร่วมกัน มีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ยอมรับมีความจริงใจต่อกัน กำหนดวัตถุประสงค์และข้อตกลงในการทำงานร่วมกัน กำหนดบทบาทของสมาชิกให้ชัดเจน ส่งเสริมและดำรงไว้ซึ่งความสัมพันธ์อันดีต่อกัน แลกเปลี่ยนเรียนรู้และดำเนินตามแผนอย่างเป็นระบบ 4) ชั้นบริหารจัดการเครือข่าย มีกระบวนการดำเนินงานและพัฒนางานอย่างเป็นระบบกำหนดโครงสร้างและบทบาทหน้าที่กำหนดกฎกติกาของเครือข่าย สื่อสารระหว่างผู้นำกับสมาชิกเครือข่ายอย่างหลากหลายรูปแบบ มีการควบคุมตรวจสอบ 5) ชั้นการพัฒนาความสัมพันธ์และการใช้ประโยชน์ มีการสร้างนวัตกรรมใหม่และการจัดการความรู้ที่อย่างต่อเนื่องความสัมพันธ์ต่อกันในลักษณะของ กัลยาณมิตร ส่งเสริมให้สมาชิกมีอิสระในความคิดเสริมสร้างวัฒนธรรมเครือข่ายเพื่อขจัดความขัดแย้ง สร้างผู้นำ ทั้งองค์กรและสมาชิกเครือข่ายเสริมสร้างกิจกรรมสาธารณะและเวทีแห่งการแลกเปลี่ยนเรียนรู้สรุปและทบทวนสิ่งที่ได้เรียนรู้ร่วมกันมีบรรยากาศแบบพลังเกื้อกูลสามัคคีช่วยเหลือซึ่งกันและกันมีกระบวนการทำงานที่เชื่อมประสานจุดเล็กและขยายไปสู่หน่วยใหญ่โปร่งใส ตรวจสอบได้ติดตามและประเมินผลการดำเนินงานของเครือข่ายเป็นระยะ ๆ สม่ำเสมอ 6) ชั้นรักษาความสัมพันธ์อย่างต่อเนื่องมีการเสริมสร้างผู้นำรุ่นใหม่อย่างต่อเนื่องช่วยเหลือและการแก้ไขปัญหาภายในเครือข่ายบริหารจัดการข้อมูลที่ทันสมัยรักษาสัมพันธ์ภาพที่ดีระหว่างสมาชิกเครือข่ายทุกระดับ มีความสัมพันธ์ที่แน่นแฟ้นต่อกันสร้างระบบแรงจูงใจในการทำงานใช้เทคโนโลยีในการพัฒนาฐานข้อมูลสารสนเทศสร้างสรรค์กิจกรรมใหม่ ๆ อย่างต่อเนื่อง สร้างบรรยากาศการทำงานแบบสมานฉันท์นาระบบเทคโนโลยีที่มีคุณภาพมาใช้ในการระบบการประสานงาน

1.2 ผลสรุปลักษณะเครือข่ายการจัดการเรียนรู้ประวัติศาสตร์โดยใช้กระบวนการ 1S2C ของสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 1 พบว่า ลักษณะของเครือข่ายที่ใช้ในการพัฒนาเครือข่ายการจัดการเรียนรู้ประวัติศาสตร์โดยใช้กระบวนการ 1S2C ของสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 1 เป็นรูปแบบเครือข่ายที่เกิดขึ้นโดยสถานการณ์เป็นตัวกำหนด สำหรับการแก้ปัญหาในการจัดการเรียนรู้ประวัติศาสตร์ และการขาดความสามารถด้านทักษะการคิดวิเคราะห์ในการเรียนรู้ โดยมีลักษณะของเครือข่ายการจัดการเรียนรู้ประวัติศาสตร์โดยใช้กระบวนการ 1S2C เป็นเครือข่ายที่มีประเด็นที่สนใจร่วมกัน คือการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ประวัติศาสตร์โดยใช้กระบวนการ 1S2C ซึ่งตรงกับผลการศึกษาของ เรณูมาศ กุลละศิริมา และคณะ ที่ทำวิจัย เรื่อง แนวทางในการจัดการความรู้โดยใช้เครือข่ายแหล่งการเรียนรู้ชุมชน ตำบลโคกโคเฒ่า อำเภอเมือง จังหวัดสุพรรณบุรี (2557 : 109-110) พบว่า เครือข่ายภายในชุมชนโคกโคเฒ่าเป็นรูปแบบความสัมพันธ์ทางสังคมตามวิถีชีวิตชนบทไทยมีการรวมกลุ่มตามความสมัครใจในเครือญาติ และครอบครัว มีการจัดตั้งกลุ่มออมทรัพย์และกลุ่มอาชีพชุมชน โดยแต่ละกลุ่มจะมีขอบเขตโครงสร้างที่ชัดเจน รู้ว่าใครเป็นหัวหน้าใครเป็นสมาชิก มีการกำหนดโครงสร้างการบริหารจัดการ ภาระเบี่ยงการดำเนินงานและผลตอบแทน

เป็นรูปธรรมในระดับหนึ่ง มีการเชื่อมโยงความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกเครือข่ายภายในชุมชนระหว่างกลุ่มอาชีพ และระหว่างหมู่บ้านโดยการร่วมมือร่วมใจกันทำกิจกรรมต่างๆ ของกลุ่ม ในลักษณะเครือข่ายการแลกเปลี่ยนเครือข่ายการติดต่อสื่อสาร และเครือข่ายความสัมพันธ์ในการอยู่ร่วมกัน

2. ผลการพัฒนาผลการเรียนรู้ประวัติศาสตร์ด้วยกิจกรรมการเรียนรู้ประวัติศาสตร์ที่ใช้กระบวนการ 1S2C ของสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 1 พบว่า นักเรียนในโรงเรียนเครือข่ายให้ความสนใจกับการเรียนรู้ประวัติศาสตร์โดยใช้กระบวนการ 1S2C เนื่องจากได้ไปศึกษาในแหล่งเรียนรู้ทางประวัติศาสตร์ ได้ฝึกการทำงานเป็นกลุ่ม และได้ฝึกกระบวนการคิดวิเคราะห์ทางประวัติศาสตร์ ได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้ ได้รวบรวมหลักฐานทางประวัติศาสตร์ด้วยตนเอง ทำให้เกิดองค์ความรู้ใหม่ เกิดความภาคภูมิใจและเห็นคุณค่าในแหล่งประวัติศาสตร์ที่มีในท้องถิ่น ซึ่งตรงกับผลการศึกษาของ Clabough (2012 : 17 ; อ้างถึงใน ชัยรัตน์ โตศิลา, 2555 : 141) ที่ได้พบว่า การให้นักเรียนวิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูลจากหลักฐานทางประวัติศาสตร์จะทำให้นักเรียนสนใจที่จะสำรวจและพยายามหาคำตอบเพื่อนำมาตอบคำถามทางประวัติศาสตร์ ซึ่งกิจกรรมดังกล่าวนี้เป็นกิจกรรมที่เปลี่ยนบทบาทจากการที่ครูเป็นศูนย์กลางมาเป็นให้นักเรียนเป็นศูนย์กลาง โดยครูมีบทบาทเป็นผู้อำนวยความสะดวกในการอภิปรายของนักเรียน และทำให้นักเรียนได้รับการพัฒนาการเรียนรู้จากการตั้งคำถามอันจะนำไปสู่การสำรวจและอภิปรายความหมายจากแหล่งข้อมูลได้ต่อไป

ข้อเสนอแนะ

จากการวิจัยเรื่อง การพัฒนาเครือข่ายการจัดการเรียนรู้ประวัติศาสตร์โดยใช้กระบวนการ 1S2C ของสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 1 ผู้วิจัยได้ดำเนินการสรุปแนวคิด และเสนอในรูปของข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้และข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัย โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

ในการพัฒนาคู่มือพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะบางประการดังนี้

1. การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ แสดงให้เห็นถึงการร่วมมือในการพัฒนาเครือข่ายการจัดการเรียนรู้ประวัติศาสตร์โดยใช้กระบวนการ 1S2C ของสถานศึกษา ให้มีความเหมาะสมต่อการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 โดยการนำทักษะการคิดวิเคราะห์ การคิดอย่างมีวิจารณญาณและสามารถแก้ไขปัญหาได้ (Critical thinking and problem solving) มาปรับใช้ในการเรียนรู้ประวัติศาสตร์

2. ครูผู้สอนประวัติศาสตร์ ที่ได้รับการพัฒนาตามกระบวนการและเข้าร่วมเครือข่ายการจัดการเรียนรู้ประวัติศาสตร์โดยใช้กระบวนการ 1S2C จะนำประสบการณ์ที่ได้รับในครั้งนี้มาใช้ในการพัฒนาพื้นฐานของกระบวนการคิดวิเคราะห์ในการเรียนรู้ประวัติศาสตร์ เพื่อสามารถใช้และประยุกต์แนวคิดทางประวัติศาสตร์ในการเรียนรู้ได้ตรงตามเป้าหมาย

3. การนำกระบวนการคิดวิเคราะห์ทางประวัติศาสตร์ 1S2C ไปใช้ ครูควรพิจารณาถึงความเหมาะสมของระยะเวลาในแต่ละช่วง และครูควรดูแลนักเรียนอย่างใกล้ชิดทุกกลุ่มและพยายามให้นักเรียนทุกคนได้มีส่วนร่วมในกิจกรรมมากที่สุด

4. ครูสามารถนำกระบวนการคิดวิเคราะห์ทางประวัติศาสตร์ 1S2C ไปใช้ให้เหมาะสมกับนักเรียนในแต่ละช่วงวัย

5. ครูและผู้เกี่ยวข้อง ควรตระหนักถึงความสำคัญ และส่งเสริมสนับสนุนในการพัฒนากระบวนการคิดวิเคราะห์ทางประวัติศาสตร์ 1S2C โดยการจัดใช้แหล่งเรียนรู้ทางประวัติศาสตร์ท้องถิ่นหลากหลาย เพื่อกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดความสนใจที่จะเรียนรู้ โดยตั้งอยู่บนพื้นฐานของความเหมาะสมกับสถานการณ์ สภาพแวดล้อม และตัวบุคคลที่จะพัฒนา

6. ครูที่เข้าร่วมเครือข่ายการจัดการเรียนรู้ประวัติศาสตร์โดยใช้กระบวนการ 1S2C ควรร่วมกันเป็นครูแกนนำสำหรับการขยายเครือข่ายในระดับกลุ่มโรงเรียน จนถึงระดับเขตพื้นที่การศึกษา

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรทำการศึกษาเปรียบเทียบผลของการจัดการเรียนรู้ประวัติศาสตร์โดยใช้กระบวนการ 1S2C กับวิธีการจัดการเรียนรู้อื่นๆ ว่าวิธีใดส่งผลต่อการกระบวนการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนมากที่สุด

2. ในการวิจัยครั้งต่อไปควรจัดกิจกรรมการเรียนรู้ประวัติศาสตร์โดยใช้กระบวนการ 1S2C ตามความสนใจของท้องถิ่น

3. ควรมีการติดตามผลในการจัดตั้งและขยายกลุ่มเครือข่าย หลังจากการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ประวัติศาสตร์โดยใช้กระบวนการ 1S2C เพื่อศึกษาว่าทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงไปในทิศทางใด